

BESLUIT

Nummer: 103838_6/12

Betreft zaak: Besluit tot herziening van het besluit tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, de kwaliteitsterm en van het rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld ingevolge artikel 41a, eerste lid, onderdelen a, b en c, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 voor Liander N.V.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	3
2	Wettelijke basis en context	4
3	Wijzigingen.....	9
4	Procedure	14
5	Dictum.....	15

1 Aanleiding

1. Op 29 augustus 2008 heeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) het besluit ter uitvoering van artikel 41a, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) voor Liander N.V. (hierna: Liander, rechtsvoorganger N.V. Continuon Netbeheer) vastgesteld¹. Op grond van dit wetsartikel stelt de Raad voor iedere netbeheerder de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering (hierna: *x*-factor), de kwaliteitsterm (hierna: *q*-factor) en het rekvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld (hierna: rekvolumina²) vast. Kortheidshalve spreekt de Raad hierna van 'x-factorbesluit'.
2. Voorafgaand aan het *x*-factorbesluit heeft de Raad het besluit als bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de E-wet van 29 augustus 2008 met kenmerk 102610_1/27 (hierna: methodebesluit van 29 augustus 2008) voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 (hierna: vierde reguleringsperiode) vastgesteld. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBB) heeft dit besluit bij uitspraak van 29 juni 2010³ vernietigd. De Raad heeft vervolgens op 17 juni 2011 met inachtneming van deze uitspraak een hernieuwd methodebesluit voor de vierde reguleringsperiode vastgesteld met kenmerk 103606_1/67 (hierna: methodebesluit van 17 juni 2011).
3. De wijzigingen die de Raad in het methodebesluit van 17 juni 2011 heeft aangebracht ten opzichte van het methodebesluit van 29 augustus 2008 hebben materiële effecten op de *x*-factor, *q*-factor en de rekvolumina zoals eerder vastgesteld bij het *x*-factorbesluit van 29 augustus 2008. De Raad herziet daarom het *x*-factorbesluit voor de vierde reguleringsperiode met onderhavig besluit.

---

¹ Dit besluit is voor Liander op 5 november 2008 gewijzigd vastgesteld met het besluit met kenmerk 102612_11-12.

² De rekvolumina representeren de afzet die van de netbeheerder te verwachten is.

³ Uitspraak van het CBB van 29 juni 2010 met kenmerk: LJN: BM9474.

2 Wettelijke basis en context

4. In dit hoofdstuk beschrijft de Raad eerst de wettelijke basis en vervolgens de bredere wettelijke context van dit besluit.

Wettelijke basis

5. Naar aanleiding van de vernietiging van het methodebesluit van 29 augustus 2008, dat de inhoudelijke basis vormde voor het *x*-factor besluit van diezelfde datum, herziet de Raad met onderhavig besluit de *x*-factor en rekenvolumina voor de vierde reguleringsperiode voor Liander. Artikel 41a, derde lid, van de E-wet bepaalt voor situaties als deze het volgende:

“Indien het besluit op grond van artikel 41, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herziet de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.”⁴

De parlementaire geschiedenis bij dit artikel merkt hierover het volgende op dat:

*“Als een belanghebbende geen rechtsmiddelen aanwendt tegen de uitvoeringsbesluiten, krijgen deze formele rechtskracht. Dit betekent dat deze besluiten voor rechtmatig worden gehouden, ook als uit de beslissing op een beroep of een bezwaar tegen het methodebesluit blijkt dat deze uitvoeringsbesluiten onjuist zijn. Om uit dit dilemma te komen, voorziet het wetsvoorstel in een verplichting voor de NMa om, als uit een onherroepelijke rechterlijke uitspraak of uit een onherroepelijk besluit op bezwaar blijkt dat de methode onjuist is vastgesteld, de op deze onjuiste methode gebaseerde uitvoeringsbesluiten dienovereenkomstig aan passen. Dit verzekert partijen ervan dat een vernietiging van het methodebesluit automatisch zal leiden tot een herziening van de *x*-factor, de *q*-factor en het rekenvolume en tot een herberekening van de tarieven.”⁵*

Wettelijke context

6. De wetgever heeft de Raad belast met de taak een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd. Jaarlijks stelt de Raad in tariefbesluiten de maximum transport- en aansluittarieven (hierna tezamen: “transporttarieven”) vast die iedere netbeheerder in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze transporttarieven samenhangen met dit besluit en met de methode tot vaststelling van de *x*-factor, van de *q*-factor en van de rekenvolumina voor regionale

⁴ Het derde lid van dit artikel is op 1 juli 2011 in werking getreden, Stb. 2011, 203.

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008 -2009, 31 904, nr. 3, p. 34.

netbeheerders elektriciteit⁶. De Raad hecht hier aan omdat deze begrippen, en de daarbij behorende besluiten van de Raad, onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

7. De Raad legt de methoden tot vaststelling van de x -factor, van de q -factor en van de rekenvolumina voor regionale netbeheerders elektriciteit in een separaat methodebesluit vast. Voor de vierde reguleringsperiode heeft de Raad deze drie (rekenkundige) methoden vastgelegd in het methodebesluit van 17 juni 2011. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 41, eerste lid, derde, vierde en vijfde lid, van de E-wet:
- “-1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, met inachtneming van het belang dat door middel van marktwerking ten behoeve van afnemers de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport worden bevorderd, voor netbeheerders, met uitzondering van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de methode tot vaststelling van de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering, van de kwaliteitsterm en van het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld, vast. Het besluit tot vaststelling van de methode geldt voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar.*
- 3. De korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering heeft onder meer ten doel te bereiken dat de netbeheerder in ieder geval geen rendement kan behalen dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk en dat de gelijkwaardigheid in de doelmatigheid van de netbeheerders wordt bevorderd.*
- 4. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel netbeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.*
- 5. De rekenvolumina die een netbeheerder gebruikt bij het voorstel, bedoeld in artikel 41b, zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.”*
8. De Raad stelt ten behoeve van het jaarlijkse tarievenvoorstel van de netbeheerders periodiek de x -factor, de q -factor en de rekenvolumina voor iedere netbeheerder vast. Ook wanneer de Raad artikel 41c, derde lid, van de E-wet toepast, neemt de Raad de bij onderhavig besluit vastgestelde x -factor, q -factor en rekenvolumina in acht. De Raad stelt met dit besluit de hoogte van de x -factor, de q -factor en de rekenvolumina vast door de

---

⁶ De Raad stelt dit besluit vast voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010. Dit besluit is van toepassing op de netbeheerders die elektriciteit distribueren over transportnetten met een fijnmazig, regionaal karakter. Voor de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt de Raad separaat de methode van regulering vast.

methoden uit het methodebesluit toe te passen. De wettelijke grondslag voor onderhavig besluit is artikel 41a, eerste lid, onderdelen a, b en c, van de E-wet:

“-1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:

(a) de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,

(b) de kwaliteitsterm, en

(c) het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.

-2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen

-3. Indien het besluit op grond van artikel 41, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herziet de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.”⁷

9. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks aan de Raad een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, van de E-wet (hierna: tarievenvoorstel). Daarbij nemen de netbeheerders de bij onderhavig besluit door de Raad vastgestelde x -factor, q -factor en rekenvolumina in acht. In onderhavig geval worden de x -factor en rekenvolumina als gevolg van de vernietiging van het methodebesluit van 29 augustus 2008 achteraf herzien, zie ook randnummer 11. De wettelijke grondslag voor het tariefvoorstel is artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet:

“- 1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, met inachtneming van:

a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,

b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,

c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,

d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi \pm x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

⁷ Het derde lid van dit artikel is op 1 juli 2011 in werking getreden, Stb. 2011, 203.

waarbij:

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft.

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d of 20e, tweede of derde lid, voor zover de kosten als doelmatig zijn beoordeeld door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit en

f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden.]

- 2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.”

10. In afwijking van het bepaalde in het voorgaande randnummer heeft de Raad de bevoegdheid om bij de vaststelling van de transporttarieven aan het begin van de vierde reguleringsperiode te corrigeren voor de gevolgen van de wijziging in het beheer van de HS-netten. De Raad vergoedt de kosten met een uniek, eenmalig karakter die gemaakt worden om de beheeroverdracht van de HS-netten te faciliteren (hierna: meerkosten) ook via deze bevoegdheidsgrondslag. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel XA van de Won:

“Bij de vaststelling van de tarieven, bedoeld in artikel 41c, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 voor het jaar 2008 wordt de formule, vervat in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de Elektriciteitswet 1998, toegepast met een zodanige correctie voor de gevolgen van de wijziging in het beheer van de netten met een spanningsniveau van 110 kV of 150 kV door de in artikel 1, onderdeel A, voorgestelde wijziging van artikel 10, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998, dat

deze wijziging geen gevolgen heeft voor de betrokken netbeheerders anders dan voortvloeit uit de wijziging van het beheer.”

11. De Raad stelt jaarlijks de tarieven met betrekking tot het transport van elektriciteit voor iedere netbeheerder vast (hierna: tariefbesluit). Dit tariefbesluit bevat de transporttarieven die afnemers van elektriciteit ten hoogste moeten betalen. Indien bij de eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens kan de Raad een correctie toepassen. In onderhavig geval worden de *x*-factor en rekenvolumina als gevolg van de vernietiging van het methodebesluit van 29 augustus 2008 achteraf herzien. De Raad is voornemens de effecten van de herziening van het *x*-factorbesluit verrekenen in de tarieven bij het eerstvolgende tariefbesluit waarin dit mogelijk is of in de tarieven van meerdere jaren als dit tot onevenredige tariefffecten zou leiden. De wettelijke grondslag voor het tariefbesluit is artikel 41c van de E-wet:
- “- 1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor de onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.*
- 2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:*
- a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:18 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;*
- b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over de juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate afwijken van de vastgestelde tarieven;*
- c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken.*
- d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.*
- 3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.”⁸*

---

⁸ Het vierde en vijfde lid van dit artikel zijn op 1 juli 2011 in werking getreden, zie Stb. 2011, 203, maar nog niet van toepassing in de reguleringsperiode 2011-2013 ingevolge het overgangsrecht in artikel IV van de Wet van 2 december 2010 tot wijziging van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998, tot versterking van de werking van de gasmarkt, verbetering van de voorzieningszekerheid en houdende regels met betrekking tot de voorrang voor duurzame elektriciteit, alsmede enkele andere wijzigingen van deze wetten, zie Stb. 2010, nr. 810.

3 Wijzigingen

12. De Raad heeft naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010 een nieuw methodebesluit voor de vierde reguleringsperiode vastgesteld. De vernietiging betrof enkele op zichzelf staande elementen van de methode, die beperkte impact op de reguleringsystematiek hebben. Gelet hierop heeft de Raad zich beperkt tot het herstel van deze punten in het nieuwe methodebesluit van 17 juni 2011. Voor het overige heeft hij besloten conform het vernietigde methodebesluit van 29 augustus 2008. Naar aanleiding van dit methodebesluit wijzigen de x -factoren op enkele onderdelen. Deze onderdelen betreffen de vergoeding voor het objectiveerbare regionale verschil 'lokale heffingen' (hierna: ORV lokale heffingen), de periode waarover meerkosten worden vergoed, de aanpassing van de rekenvolumina naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 27 april 2011⁹ en de bepaling van de q -factor.
13. Naast de wijzigingen als gevolg van het nieuwe methodebesluit zijn er twee andere ontwikkelingen die nopen tot aanpassing van de berekening van de x -factor. Deze ontwikkelingen zien op het herstellen van fouten in de gehanteerde data bij vaststelling van het besluit van 29 augustus 2008. Dit doet zich voor op twee onderdelen, te weten (1) de volumes van de periodieke aansluitvergoeding en (2) de hoogte van de afgekochte precariobelasting.
14. Daarnaast wijzigt de Raad de rekenvolumina naar aanleiding van de uitspraak van het CBb van 27 april 2011¹⁰, conform de methode zoals is bepaald in het methodebesluit van 17 juni 2011.
15. Voor het overige voert de Raad geen wijzigingen door in het x -factorbesluit van 5 november 2008.

Vergoeding ORV

16. In het methodebesluit van 17 juni 2011 heeft de Raad aangegeven op welke wijze hij op het punt van de vergoeding van het ORV lokale heffingen gevolg geeft aan de uitspraak van het CBb van 29 juni 2010. Kort gezegd komt dit erop neer dat de Raad heeft besloten tot een volledige vergoeding door de begininkomsten op te hogen met de kosten voor deze ORV in het jaar 2007 en, daarmee samenhangend, de wijze van vaststelling van de eindinkomsten aan te passen. De eindinkomsten zullen in onderhavig besluit bepaald

---

⁹ Uitspraak van het CBb van 27 april 2011 met kenmerk: LJN: BQ3069.

¹⁰ Methodebesluit, randnummer 32.

worden aan de hand van de kosten voor het ORV lokale heffingen in het jaar 2010. De Raad heeft de x -factor opnieuw berekend met inachtneming van voornoemde gegevens.

Meerkosten

17. In het methodebesluit van 17 juni 2011 heeft de Raad de periode waarover meerkosten kunnen worden vergoed niet langer beperkt tot uiterlijk 30 juni 2008. De Raad heeft daarbij aangegeven dat hij het gelet op het karakter van transactiekosten, het redelijk acht dat de periode waarin meerkosten voor het overdragen van het HS-net worden gemaakt, althans in substantiële mate, beperkt is tot enkele maanden na de feitelijke beheeroverdracht van de HS-netten. Naarmate de kosten verder na de datum van overdracht worden gemaakt zal de Raad indringender toetsen of daadwerkelijk sprake is van meerkosten.¹¹
18. Naar aanleiding van een zienswijze op het ontwerp-methodebesluit van TenneT TSO B.V.¹² heeft de Raad een passage over de wijze waarop hij toetst of opgegeven kosten aan de definitie van meerkosten voldoen uit het methodebesluit verwijderd en verplaatst naar onderhavig besluit.
19. Inhoudelijk is de Raad onverminderd van oordeel dat het aan de betrokken netbeheerder is om aan te tonen dat opgegeven kosten zich kwalificeren als meerkosten in de zin van het methodebesluit. De Raad gaat er daarbij vanuit dat de netbeheerder in staat is om meerkosten te onderbouwen met originele stukken. De Raad acht dit logisch en redelijk, omdat alleen netbeheerders over de informatie waaruit meerkosten blijken kunnen beschikken en omdat, blijkens de historie van de gang van zaken, netbeheerders sinds 2008 en waarschijnlijk eerder wisten of konden weten dat het zorgvuldig en gedetailleerd archiveren van dergelijke informatie van materieel belang zou kunnen zijn op een later moment.
20. De Raad heeft Liander verzocht een opgave van kosten, conform invul- en auditinstructie bij het informatieverzoek Rapportage meerkosten HS-netten¹³, in te dienen over de periode van 1 juli 2008 tot en met 31 december 2010.

---

¹¹ Zie randnummer 81 van het methodebesluit van 17 juni 2011.

¹² Ontwerp-besluit vierde reguleringsperiode TenneT TSO B.V. van 8 april 2011 met kenmerk 103584_1/36, www.nma.nl

¹³ Rapportage meerkosten HS-netten, NE-HSM-11-02, februari 2011.

21. De Raad heeft op 28 maart 2011 een reactie van Liander ontvangen dat er geen aanspraak wordt gemaakt op meerkosten. De Raad stelt om deze reden de meerkosten van Liander voor de periode van 1 juli 2008 tot en met 31 december 2010 vast op 0 (nul) euro.
22. De Raad verwerkt de opgegeven meerkosten in de berekening van de *x*-factor op de wijze die in het methodebesluit van 17 juni 2011 is beschreven.

600 uur bedrijfstijdtarieven

23. Het CBb heeft in zijn uitspraak van 27 april 2011 overwogen dat het onderscheid in tarieven naar bedrijfstijd gebaseerd op artikel 3.7.5.A van de TarievenCode, waarin afwijkende tariefdragers zijn vastgesteld voor verbruikers met een bedrijfstijd van maximaal 600 uur per jaar in de tariefcategorieën EHS, HS, TS en Trafo HS+TS/MS in strijd is met artikel 29, tweede lid, van de E-wet en op grond daarvan geoordeeld dat artikel 3.7.5.A onverbindend is.¹⁴
24. In het methodebesluit heeft de Raad aangegeven dat hij, naar aanleiding van deze uitspraak, bij de vaststelling van de rekenvolumina geen onderscheid zal maken in de categorieën kleiner of groter dan 600 uur bedrijfstijd per jaar op diverse netvlakken. De Raad stelt daarom in onderhavig besluit de rekenvolumina van de tariefdragers op de netvlakken HS, TS en Trafo HS+TS/MS vast door het sommeren van de daadwerkelijk gefactureerde volumina in de voorheen onderscheiden categorieën groter dan of maximaal 600 uur bedrijfstijd.¹⁵ Hierbij hanteert de Raad de tariefdragers *vastrecht transportdienst, kWgecontracteerd per jaar, kWmax per maand en kVAhr blindvermogen*.

PAV volumes

25. In het *x*-factorbesluit van 29 augustus 2008 heeft de Raad voor de periodieke aansluitvergoeding in de categorieën *Afnemers Trafo HS+TS/MS* en *Afnemers Trafo HS+TS/MS maximaal 600 uur per jaar*, voor DNWB en Enexis onjuiste volumes gehanteerd. Inmiddels heeft de Raad geconstateerd dat de opgave van de volumes onvolledig was en aanvullende informatie van DNWB en Enexis over de juiste volumes ontvangen. Op basis hiervan wijzigt de Raad de gehanteerde volumes voor DNWB voor de periodieke aansluitvergoeding, in de categorieën *Afnemers Trafo HS+TS/MS* en *meerlengte per meter > 25 meter voor aansluitingen 3-10 MVA*, voor de jaren 2003 tot en met 2006. Voor Enexis wijzigt de Raad de gehanteerde volumes voor de periodieke

¹⁴ Uitspraak van het CBb van 27 april 2011 met kenmerk LJN: BQ3069, r.o. 6.4.

¹⁵ Indien het voor een nieuwe vaststelling van tariefbesluiten over de jaren 2008 tot en met 2010 relevant is, zal de Raad bij dergelijk tariefbesluit tevens nieuwe rekenvolumina op basis van feitelijke volumina vaststellen, gebruikmakend van zijn bevoegdheid op grond van artikel 41a, tweede lid, van de E-wet. Zie ook randnummer 106 van het methodebesluit van 17 juni 2011.

aansluitvergoeding in de categorieën *Afnemers Trafo HS+TS/MS* en *Afnemers Trafo HS+TS/MS maximaal 600 uur per jaar*, voor de jaren 2005 en 2006. Als gevolg van deze wijzigingen veranderen ook de rekenvolumes voor de periode 2007 en de rekenvolumina voor de periode 2008 – 2010, die gebruikt worden in de berekening van de *x*-factor.

ORV data

26. In het *x*-factorbesluit van 29 augustus 2008 is de Raad voor de afgekochte precario van Cogas Infra & Beheer B.V. (hierna: Cogas), rechtsvoorganger Netbeheerder Centraal Overijssel B.V., uitgegaan van een resterende afschrijvingstermijn van 20 jaar vanaf ultimo 2003. Inmiddels heeft de Raad geconcludeerd dat dit onjuist is. Het correcte jaar van afkoop van precariobelasting is (ultimo) 1990. De Raad herstelt deze omissie door in onderhavig *x*-factorbesluit voor Cogas uit te gaan van een waarde van afgekochte precario ultimo 2000 (prijspeil 2000) van 7.775.439 euro¹⁶ met een resterende afschrijvingstermijn van 10 jaar.
27. Zoals de Raad in randnummer 16 heeft gesteld, zullen de eindinkomsten in onderhavig besluit worden bepaald aan de hand van de kosten voor het ORV lokale heffingen in het jaar 2010. De kosten van het ORV lokale heffingen omvatten de kosten van precario en gedoogbelastingen. Deze kosten baseert de Raad op de betreffende posten in de productiviteitsdata elektriciteit 2010 zoals deze door de netbeheerders in mei 2011 aan de NMa zijn toegestuurd.¹⁷
28. De Raad heeft aanvullende informatie over deze gegevens verkregen via gesprekken met de netbeheerders in juni en juli 2011. Naar aanleiding van deze gesprekken heeft Liander in de toelichting bij de productiviteitsdata 2010 aangegeven dat een deel van de opgegeven kosten van precario in 2010 bestaat uit een voorziening die het management van Liander getroffen heeft voor mogelijke, toekomstige uitgaven aan precarioheffingen. Deze voorziening van 1.287.389 euro¹⁸ betreft dus geen daadwerkelijke uitgave in 2010, maar een boekhoudkundige kostenpost die slechts vanwege een managementbeslissing is toegewezen aan de precario kosten in 2010.
29. De Raad is van mening dat deze voorziening niet kan worden opgenomen in de kosten van het ORV lokale heffingen voor het jaar 2010. De Raad heeft hiervoor de volgende reden. De Raad constateert dat deze voorziening slechts is ontstaan door een

---

¹⁶ Zie brief van 16 juni 2010 met kenmerk 103221_1/147.B1024.

¹⁷ Informatieverzoek productiviteitsdata regionale netbeheerders elektriciteit 2010 met kenmerk 103580.

¹⁸ Zie de e-mail van 20 juli 2011 van Liander in het kader van de productiviteitsdata 2010 (kenmerk: 103580).

managementbeslissing van Liander. De voorziening is daarom een beïnvloedbare kostenpost en voldoet zodoende niet aan de uitgangspunten bij de bepaling van ORV's. In het bijzonder wordt niet voldaan aan het criterium van objectiveerbaarheid, zoals vastgelegd in randnummer 50 van het methodebesluit van 17 juni 2011.

30. De Raad oordeelt dat de voorziening die Liander heeft opgenomen in de kosten van precario niet kwalificeert als kostenpost voor de ORV lokale heffingen voor het jaar 2010. De Raad brengt het bedrag van de voorziening in mindering op de opgegeven kosten voor precario en hanteert voor de berekening van de x-factor een bedrag van 15.024.290,94 euro voor de kosten van het ORV lokale heffingen 2010.

q-factor

31. In het methodebesluit van 17 juni 2011 heeft de Raad aangegeven dat hij bij de berekening van de *q*-factor een ander percentage zal hanteren dan gebruikt is bij het *x*-factorbesluit van 29 augustus 2008. Het percentage wijzigt van 10% in 17% conform hetgeen de Raad hierover heeft opgemerkt in het methodebesluit van 17 juni 2011.¹⁹

---

¹⁹ Zie paragraaf 4.2 van het methodebesluit van 17 juni 2011.

4 Procedure

32. Voorafgaand aan dit besluit heeft de Raad, bij (hernieuwd) besluit van 17 juni 2011 met kenmerk 103606_1/67, de methoden vastgesteld, als bedoeld in artikel 41 van de E-wet. De Raad herziet het x -factorbesluit van 29 augustus 2008 en berekent de in dit besluit opgenomen x -factor en de rekenvolumina met toepassing van deze methoden.
33. De Raad heeft Liander in de gelegenheid gesteld om eventuele gerealiseerde meerkosten in verband met de beheeroverdracht van de HS-netten, waarvan zij van mening zijn dat deze ingevolge de Won voor vergoeding in aanmerking komen, bij de Raad in te dienen. Liander heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Voor de procedure verwijst de Raad tevens naar randnummer 20 van onderhavig besluit.
34. De gevolgde procedure bij dit besluit betreft niet de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen dit besluit staan derhalve zowel bezwaar als beroep open. Het onderhavige besluit is dus ook niet ter inzage gelegd. De gehanteerde data ter berekening van de x -factor zijn op 1 juni 2011 en op 23 juli 2011 aan Liander voorgelegd.
35. Aan de hand van bovenstaande procedure heeft de Raad x -factor, de q -factor en de rekenvolumina voor Liander bepaald.
36. De Raad geeft hierbij aan dat hij voornemens is om in de toekomstige tariefbesluiten (2012 en verder) het verschil tussen de toegestane inkomsten over de periode 2008 tot en met 2010 op basis van het x -factorbesluit van 29 augustus 2008 en de toegestane inkomsten over de periode 2008 tot en met 2010 op basis van onderhavig besluit na te calculeren.

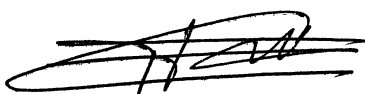
5 Dictum

37. De Raad stelt de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel a, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 voor Liander N.V. vast op 4,1 (procent).
38. De Raad stelt de kwaliteitsterm als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel b, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2010 voor Liander N.V. vast op -0,1 (procent).
39. De Raad stelt het rekenvolume van elke tariefdrager van elke dienst waarvoor een tarief wordt vastgesteld als bedoeld in artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, van de Elektriciteitswet 1998 voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 december 2011 voor Liander N.V. vast overeenkomstig Bijlage 1 bij dit besluit.
40. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Raad dit besluit op de internetpagina van de Energiekamer van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (www.nma.nl).

Den Haag,

Datum: - 5 AUG 2011

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,
namens deze:

Friso Koel
Clustermanager Distributienetten

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1 bij besluit met nummer 103838_6/12

Rekenvolumes 2008-2010 Liander N.V.

Rekenvolumes Transporttarieven

Afnemers HS (110-150 kV)	
Vastrecht transportdienst	5
kW gecontracteerd per jaar	13.386
kW max per maand	43.470
kVArh blindvermogen	0

Afnemers TS (25-50 kV)	
Vastrecht transportdienst	20
kW gecontracteerd per jaar	126.719
kW max per maand	1.935.303
kVArh blindvermogen	0

Afnemers Trafo HS+TS/MS	
Vastrecht transportdienst	214
kW gecontracteerd per jaar	944.120
kW max per maand	9.322.639
kVArh blindvermogen	18.317.886

Rekenvolumes Transporttarieven

Afnemers MS (1-20 kV) - DISTRIBUTIE	
Vastrecht transportdienst	7.469
kW gecontracteerd per jaar	3.025.210
kW max per maand	25.836.751
kWh tarief normaal	8.290.828.757
kVArh blindvermogen	6.011.116

Afnemers Trafo MS/LS	
Vastrecht transportdienst	13.539
kW gecontracteerd per jaar	1.244.158
kW max per maand	9.606.120
kWh tarief normaal	2.550.767.257
kVArh blindvermogen	0

Afnemers LS	
Vastrecht transportdienst	6.205
kW gecontracteerd per jaar	232.486
kWh tarief laag	169.274.365
kWh tarief normaal 07.00 - 23.00	251.651.585
kWh tarief normaal 07.00 - 21.00 *)	13.044.845
kVArh blindvermogen	0

Rekenvolumes Transporttarieven

Afnemers > 3 * 25 A (DT)	
Vastrecht transportdienst	72.230
kW gecontracteerd per jaar	2.214.497
kWh tarief laag	986.148.747
kWh tarief normaal 07.00 - 23.00	1.210.791.019
kWh tarief normaal 07.00 - 21.00 *)	117.423.341

Afnemers > 3 * 25 A (ET)	
Vastrecht transportdienst	42.061
kW gecontracteerd per jaar	1.400.651
kWh tarief enkel	938.039.406

Afnemers ≤ 3 * 25 A (DT)	
Vastrecht transportdienst	767.230
kWh tarief laag	2.016.887.024
kWh tarief normaal 07.00 - 23.00	1.570.875.942
kWh tarief normaal 07.00 - 21.00 *)	451.492.442

Afnemers ≤ 3 * 25 A (ET)	
Vastrecht transportdienst	1.867.079
kWh tarief enkel	5.779.873.518

Afnemers LS geschakeld (1 * 6 A)	
Vastrecht transportdienst	494.083
kWh tarief laag 23.00 - 07.00	85.753.385
kWh tarief laag 21.00 - 07.00 *)	14.974.267
kWh tarief normaal 07.00 - 23.00	33.548.392
kWh tarief normaal 07.00 - 21.00 *)	2.673.442

Rekenvolumes Aansluittarieven

Periodieke aansluitvergoeding	
1/m 3*25A	2.635.276
>3*25A en 1/m 3*50A	79.450
>3*50A en 1/m 3*80A	32.170
>3*80A en 1/m 100 kVA af sec zijde trafo	8.670
>100 kVA en 1/m 160 kVA af sec zijde trafo	3.351
>160 kVA en 1/m 630 kVA met LS meting	10.229
>630 kVA en 1/m 1000 kVA met LS meting	44
>1000 kVA en 1/m 2,0 MVA	1.545
>2 MVA en 1/m 5,0 MVA	120
>5 MVA en 1/m 10,0 MVA	45
1/m 1 x 6A op geschakeld net	713.241

Periodieke aansluitvergoeding meerlengte per meter > 25 meter voor aansluitingen 3-10 MVA	
>3 MVA en 1/m 10,0 MVA	532.006

* Tarieflijnen gelden voor de provincie Zuid Holland (voorheen EWR Netbeheergebied).

Bijlage 2 bij besluit met nummer 103838_6/12

	$C_{WACC,2e}^{i,2003}$	$C_{WACC,2e}^{i,2004}$	$C_{WACC,2e}^{i,2005}$	$C_{WACC,2e}^{i,2006}$	$C_{WACC,4e}^{i,2006}$	$SO_{i,2003}$	$SO_{i,2004}$	$SO_{i,2005}$	$SO_{i,2006}$
Cogas Infra & Beheer B.V.	12.703.141	13.370.117	13.308.347	13.982.759	13.400.375	12.506.284	12.894.360	13.057.393	13.491.120
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	66.693.810	69.983.159	75.354.383	52.907.469	50.325.195	57.901.825	60.852.932	63.140.208	63.116.389
Endinet B.V.	28.516.668	29.498.095	33.013.108	28.813.774	27.656.029	24.975.052	26.094.034	26.047.595	26.639.830
Enexis B.V.	763.575.453	788.758.775	801.382.175	811.260.202	774.747.050	719.740.258	736.941.412	737.850.513	747.831.990
Liander N.V.	731.159.053	725.073.103	719.511.173	763.830.361	725.245.079	706.149.871	712.424.047	722.221.840	742.136.147
N.V. RENDO	9.896.685	9.576.403	10.457.773	10.571.061	10.142.832	7.603.019	7.764.226	7.706.589	7.880.272
Stedin B.V. (excl. ONS Netbeheer B.V.)	529.990.289	545.187.190	557.837.862	560.933.652	534.355.716	481.310.940	479.478.405	496.906.073	513.177.565
Stedin B.V. (gebied ONS Netbeheer B.V.)	8.420.430	8.874.030	9.610.257	9.881.273	9.577.854	7.780.272	8.273.886	8.315.296	8.378.186
Westland Infra Netbeheer B.V.	29.996.688	31.571.958	32.853.100	36.121.055	34.192.653	29.296.162	31.921.898	32.269.437	32.064.053

	$C_{eff,i,2007}$	$SO_{i,2007}$	$BI_{i,2007}$	$BI_{i,2007}^*$	$EI_{i,2010}^*$
Cogas Infra & Beheer B.V.	12.186.750	14.395.719	14.686.664	14.606.872	13.578.159
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	46.703.718	53.708.115	58.615.612	58.561.557	48.360.775
Endinet B.V.	27.414.031	28.390.235	28.844.334	28.731.539	24.962.817
Enexis B.V.	766.210.489	769.579.447	792.546.212	791.784.252	678.324.937
Liander N.V.	706.428.231	781.653.433	796.071.418	796.827.390	701.645.080
N.V. RENDO	9.072.842	8.410.900	9.570.921	9.579.394	8.266.222
Stedin B.V.	525.038.657	537.947.642	607.575.176	607.525.475	488.009.210
Westland Infra Netbeheer B.V.	33.893.457	32.995.589	35.034.643	34.935.543	29.037.056

	$W_{i,2007}^{RNB}$	$Z_{i,2007}$	$LH_{i,2007}$	$E(W_{i,2010})$	$LH_{i,2010}$
Cogas Infra & Beheer B.V.	-	-	1.070.001	-	920.367
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	676.141	358.237	451.936	631.035	460.444
Endinet B.V.	-	-	-	-	-
Enexis B.V.	-	1.353.733	1.673.000	-	1.653.158
Liander N.V.	-	1.163.500	14.310.348	-	14.356.950
N.V. RENDO	-	-	970.632	-	870.730
Stedin B.V.	-	-	14.323.928	-	15.005.430
Westland Infra Netbeheer B.V.	-	-	25.000	-	24.868

Overige parameters:

PV_{2004}	1,6%	$cp_{i,2004}$	2,1%	$C_{eff,2010}$	0,879
PV_{2005}	3,6%	$cp_{i,2005}$	1,1%	$WACC_{re\acute{e}l,2008-2010}$	5,5%
PV_{2006}	1,6%	$cp_{i,2006}$	1,8%	1-WON	0,986
$PV_{2007-2010} = PV_{2003-2006}$	2,3%	$cp_{i,2007}$	1,4%		

Algemene opmerkingen:

1. Een uitleg van de hierboven gehanteerde symbolen is te vinden in het besluit met nummer 103606_1/167.
2. De kosten en de inkomsten zijn in deze bijlage uitgedrukt in EUR.
3. De parameters zijn in deze bijlage afgerond weergegeven. De onderliggende gegevens hoeven niet exact gelijk te zijn hier aan.

Bijlage 3 bij besluit met nummer 103838_6/12

	Cogas Infra & Beheer B.V.	DELTA Netwerkbedrijf B.V.	Stedin B.V. (excl. ONS Netbeheer B.V.)	Stedin B.V. (Gebied ONS Netbeheer B.V.)	Enexis B.V. (incl. InfraMosane B.V.)	Endinet B.V.	Liander N.V.	N.V. RENDO	Westland Infra Netbeheer B.V.
VM _{i,2002}	181.412	5.141.989	38.514.138	324.858	48.251.725	756.190	67.707.900	322.320	864.694
KO _{i,2002}	2.878	69.356	398.413	5.371	415.005	8.812	611.691	2.158	10.867
EK _{i,2002}	51.181	193.218	1.789.067	38.088	2.433.046	99.176	2.665.808	29.625	47.155
VM _{i,2003}	510.223	4.818.482	41.366.061	701.267	66.817.984	1.017.065	83.345.893	462.405	5.070.440
KO _{i,2003}	5.960	59.464	426.725	5.640	478.068	20.879	713.060	13.540	78.825
EK _{i,2003}	51.240	193.875	1.884.448	38.009	2.432.938	98.884	2.703.938	30.023	47.158
VM _{i,2004}	104.277	2.780.421	42.207.044	114.478	49.294.572	487.653	66.089.897	784.209	494.372
KO _{i,2004}	1.220	35.876	491.976	1.210	481.124	10.178	701.173	10.277	8.341
EK _{i,2004}	49.027	194.556	1.872.695	37.885	2.441.696	101.046	2.673.067	30.286	49.769
AK _{i,2004}	49.091	194.556	1.919.537	46.005	2.653.664	101.046	2.707.501	30.286	70.251
VM _{i,2005}	55.370	3.892.549	36.676.742	144.607	39.361.574	843.035	65.880.533	742.588	864.216
KO _{i,2005}	534	54.980	371.513	2.360	434.742	13.907	641.863	10.549	32.039
EK _{i,2005}	48.706	194.833	1.916.539	38.542	2.464.763	102.071	2.749.965	30.695	50.821
AK _{i,2005}	48.770	194.833	1.964.265	46.862	2.678.082	102.071	2.785.542	30.695	71.821
VM _{i,2006}	263.883	4.010.792	63.107.639	685.644	48.915.173	2.044.792	79.609.544	548.523	1.663.068
KO _{i,2006}	4.858	57.658	621.017	8.971	498.806	11.785	870.100	6.333	34.734
EK _{i,2006}	49.277	196.317	1.930.849	37.451	2.464.763	103.240	2.795.233	30.955	50.821
AK _{i,2006}	49.341	196.317	1.977.484	45.937	2.680.241	103.240	2.830.940	30.955	71.821
SAIDI _{i,2004,2005}	1,6	17,1	20,3	2,8	16,6	6,6	24,0	25,0	9,6
SAIDI _{i,2004,2006}	2,9	18,2	24,2	6,8	17,2	11,0	25,4	22,6	14,1

	BI _{i,2007}	PI _{i,2003-2005}	PI _{i,2004-2006}
Cogas Infra & Beheer B.V.	14.686.664	380.469	589.377
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	58.615.612	296.534	544.159
Endinet B.V.	28.844.334	574.526	688.717
Enexis B.V.	792.546.212	2.831.430	6.313.606
Liander N.V.	796.071.418	-4.306.528	-5.692.496
N.V. RENDO	9.570.921	-71.431	-23.189
Stedin B.V.	607.575.176	134.154	-2.513.203
Westland Infra Netbeheer B.V.	35.034.643	160.845	93.029

Overige parameters:

CAIDI _{2002,2003}	110,1
SAIFI _{2002,2003}	0,22
SAIDI _{2002,2003}	24,7
SAIDI _{2004,2005}	20,7
SAIDI _{2004,2006}	22,5
H	90%
B	10%
W _{2002,2003}	5,1
cpi ₂₀₀₅	1,1
cpi ₂₀₀₆	1,8
cpi ₂₀₀₇	1,4
¹ Φ _{2004,2005} = Φ _{2004,2006}	0,22

¹ Uitgedrukt in prijspeil 2007

Algemene opmerkingen:

1. Een uitleg van de hierboven gehanteerde symbolen is te vinden in het besluit met nummer 103606_1/67.
2. De inkomsten en kwaliteitsprestatie zijn in deze bijlage uitgedrukt in EUR.
3. De parameters zijn in deze bijlage afgerond weergegeven. De onderliggende gegevens hoeven niet exact gelijk te zijn hier aan.